

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

DISKURSER OM INKLUDERING OCH UNDERVISNING FÖR NYANLÄNDA ELEVER – EN POLICYANALYS

MALIN BRÄNNSTRÖM, INSTITUTIONEN FÖR DIDAKTIK OCH PEDAGOGISK PROFESSION

Bakgrund: utbildning för nyanlända

- 2005-2014: kraftig kritik mot huvudmännen
- 2016: ny lagstiftning

Nyanländ elev: elev som invandrat till Sverige och börjat i svensk skola efter höstterminen eleven fyller sju och som har gått mindre än 4 år i svensk skola.

Bakgrund: utbildning för nyanlända

3 kap. 12 f § Förberedelseklass

Rektorn får besluta att en elev vars kunskaper bedömts enligt 12 c § delvis ska undervisas i förberedelseklass, om eleven saknar tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig den ordinarie undervisningen.

Bakgrund: nyanlända elever med kort skolbakgrund

”De nyanlända eleverna är [...] en heterogen grupp och deras skolbakgrund ser också olika ut” (Skolverket, 2016, s. 11)

”Det har skett en ökning av nyanlända elever som har en bristande utbildningsbakgrund” (SOU 2017:54)

- En elevgrupp med andra behov än övriga nyanlända
- Behov som skolan har svårt att tillgodose

Syfte

Genom analys av policydokument från 2013-2016 undersöks följande frågor:

- Vilka 'problem' ska förberedelseklassen lösa?
- Vilka behov tillskrivs därigenom nyanlända elever generellt och nyanlända elever med kort skolbakgrund specifikt?

Material

- Promemoria (2013)
- Lagrådsremiss (2014)
- Skolverkets allmänna råd: Utbildning för nyanlända elever (2016)

Den 8 maj 2012 uppdrog statsrådet Nyamko Sabuni åt inspektionsdirektör Marie-Hélène Ahnborg att biträda utbildningsdepartementet med att utarbeta förslag för att förbättra utbildningen för nyanlända elever. Utredaren har till sin hjälp haft en arbetsgrupp bestående av utredningssekreterare Fredrik Lind och utredningssekreterare Sofia Kalin samt Åsa Källén, departementssekreterare, Ulrika Lundqvist, departementssekreterare, Cecilia Carlsson, kansliråd och Anita Carlstedt, departementssekreterare från Utbildningsdepartementet. Kansliråd Anders Widholm från Utbildnings-

Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 11 september 2014

Jan Björklund

Eva Lenberg

SKOLVERKETS **ALLMÄNNA RÅD** MED KOMMENTARER

Utbildning för nyanlända elever

Teori

- Carol Bacchi (2009): "What's the problem represented to be? (WPR-approach)"

"[B]y their nature policies make changes, implying that something *needs* to change. Hence, there are *implied* problems' (Bacchi, 2009)

Resultat

Två huvudsakliga problemrepresentationer:

- Segregation
- Nyanlända elevers bristande kunskaper

Förberedelseklassen kan väljas för att ge de nyanlända eleverna **de kunskaper de behöver** för att **så tidigt som möjligt** kunna ta del av den ordinarie undervisningen.”
(Skolverket, 2016, s. 8)

Problemet med segregation

”Undervisning i förberedelseklass

Rektorn behöver ha rutiner för att säkerställa att elever i förberedelseklass **så snart som möjligt** på heltid kan delta i undervisningen i sin ordinarie undervisningsgrupp [...]

Om samarbetet mellan personalen i förberedelseklassen och i den ordinarie undervisningsgruppen fungerar väl och det finns tydliga rutiner kan det **påskynda elevens övergång** [...]

Med en god tillgång till studiehundledning på modersmålet kan eleven ha möjlighet att övergå till den ordinarie undervisningsgruppen **i ett tidigare skede** än annars.”

(Skolverket, 2016, s. 30)

Problemet med elevers bristande kunskap

- I all undervisning, i såväl förberedelseklassen som i den ordinarie undervisningsgruppen, behöver lärarna betona elevernas styrkor och utmana eleverna, istället för att påtala brister (Skolverket, 2016, s. 30)

”En tanke bakom att inrätta förberedelseklasser är att eleverna ska kunna inkluderas i den ordinarie undervisningen på ett bra sätt, bl.a. att elever som har **kort eller ingen skolbakgrund** inte är betjänta av att delta i en ordinarie klass eller undervisningsgrupp [...]

Förberedelseklassen ger i regel [dessa elever] en **lugn start** och möjlighet att successivt slussas in i det svenska språket och den svenska skolkulturen vilket är centralt ur ett **integrationsperspektiv.**” (Promemoria, 2013)

[...]

(Promemoria, 2013)

Kritiska reflektioner

- En inkluderingsdiskurs har till viss del trängt undan en pedagogisk diskurs/kunskapsdiskurs
- Elever blir främst till som subjekt som antingen kan eller inte kan inkluderas i ordinarie undervisning
- Tystnad kring vilken typ av kunskap de anses sakna

- Nyanlända elever med kort skolbakgrund begripliggörs delvis genom en terapeutisk diskurs som starkt ifrågasätts inom inkluderingsdiskurser

- Möjliga konflikter mellan elevers olika pedagogiska behov osynliggörs genom talet om inkludering/delaktighet som något som kan uppnås både genom ordinarie undervisning och förberedelseklassen

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Tack!

malin.brannstrom@gu.se